

A munkavédelmi oktatás helyzete a felsőoktatásban

(összegző megállapítások)

1. Bevezetés, a vizsgálat célkitűzései

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény végrehajtását az Országgyűlés és a Kormány rendszeresen felülvizsgálja. A felülvizsgálat nyomán meghatározott feladatokat a 20/2001. (III.30.) Országgyűlési határozat és a 2005/2002. (I.11.) Kormány határozat tartalmazta. E határozat alapján kidolgozták a Munkavédelem Országos Programját (**MOP**), amelyhez kapcsolódóan az oktatással, továbbképzéssel összefüggésbe hozható feladatok végrehajtására 2002. végén az Oktatási Minisztériumban ad hoc bizottság, 2003. májusában tárcaközi bizottság alakult.

A Munkavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság elfogadta a csoport éves munkaprogramját, amely a 2010/2003. (I.24.) Kormány határozat közzétett 2004. évi intézkedési és ütemtervére épült. A program 5.5.a. pontja szerint „Át kell tekinteni, hogy a munkavédelmi képzési követelmények hogyan érvényesülnek a felsőoktatás gyakorlatában, és annak alapján megtenni a szükséges intézkedéseket a munkavédelem kellő hangsúlyának biztosítása érdekében. A munka tartalma: felmérések, összegző megállapítások, intézkedéstervezetek előterjesztése.” A program 2004. évi határidőként a IV. negyedévet, tervezett befejezési határidőként 2006-ot jelöli meg.

A Munkavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság Kutatási-Oktatási Szakbizottságának oktatási munkacsoportja, és az annak keretében működő **felsőoktatási szakértő csoport** 2004. január 28-án értekezletet tartott, ahol meghatározták a közvetlen feladatokat. Ennek keretében el kellett készíteni a munkavédelem oktatásának felméréséhez szükséges kérdőívet, amelynek feladata a felsőoktatásban a munkavédelmi (vagy a munkavédelmi ismereteket is tartalmazó) tantárgyak felderítése és megismerése. A felsőoktatási intézmények vezetőinek az Oktatási Minisztérium által elkészített, dr. Mang Béla felsőoktatási helyettes államtitkár úr által jegyzett kísérőlevéllel (1.sz. melléklet) szétküldésre került a Kérdőív (2.sz. melléklet). A kísérőlevélben jeleztük, hogy a felmérés kiterjed a nappali tagozatos felsőoktatáson belül a munkavédelem (illetve az ehhez kapcsolódó biztonságtechnika, ergonómia, munka-, illetve foglalkozás-egészségvédelem, munkalélektan, munkapszichológia, stb.) ismeretkörének oktatására. A felmérés független attól, hogy a munkavédelmi ismereteket ilyen, vagy más nevű önálló tárgyként, vagy más tárgyakba beépítve oktatják. A kérés arra is kiterjedt, hogy a kérdőívet szakcsoportonként/karonként, illetve tárgyanként töltsék ki.

Az Oktatási Minisztérium a Kérdőíveket 68 felsőoktatási intézménynek küldte ki (3.sz. melléklet). A kitöltött kérdőívek nagyrészt határidőre, 2004. április 20-ig visszaérkeztek. A 31 állami egyetem és főiskola maradéktalanul elvégezte a kitűzött feladatokat. A 26 egyházi fenntartású egyetem és főiskola 46 %-a, a 11 magán, illetve alapítványi felsőoktatási intézmény 72 %-a jelzett vissza, küldött többé-kevésbé elfogadhatóan kitöltött kérdőívet (lásd később részletesen).

2. A felmérés értékelésének szempontjai

A beérkezett kérdőívek első áttekintése után nyilvánvalóvá vált, hogy jelentősen eltérő profilú szakok és szakterületek munkavédelmi oktatását nem lehet egységesen kezelni.

Bonyolítja a helyzetet, hogy egy-egy felsőoktatási intézményben jelentősen eltérő jellegű tudományterületeket is oktatnak (pl. bölcsészettudományi, műszaki, állam- és jogtudományi, gazdasági, zenei). Ezért célszerűnek látszott a kiértékelést nem intézményenként, hanem karonként, szakcsoportonként, esetleg szakonként, szakirányonként elvégezni.

A csoportosítást a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató (2004.) megnevezése és sorrendje szerint készítettük el. Némi célszerű összevonást alkalmazva, az ott található 15 szakcsoportból 9 szakcsoportot alakítottunk ki.

Az előbbiek értelmében a vizsgált alapképzési szakok szakcsoportonkénti bontása a következők szerint alakult:

- agrár szakcsoport;
- bölcsész, továbbá tanító és óvodapedagógus szakcsoport;
- egészségügyi, továbbá gyógypedagógiai, szociális és testkulturális szakcsoport;
- jogi és szociális igazgatási szakcsoport;
- katonai és rendvédelmi szakcsoport;
- gazdasági (pénzügyi, üzleti, vállalkozási, műszaki menedzser) szakcsoport;
- műszaki, mérnöktanári és informatikai szakcsoport;
- művészeti szakcsoport;
- természettudományos szakcsoport.

Az állami fenntartású felsőoktatási intézményekből beérkező válaszokat, illetve értékelhető adatokat tartalmazó kérdőíveket szakcsoportonként, azokon belül pedig alfabetikus sorrendben, táblázatos formában dolgoztuk fel (4.sz. melléklet). Egyes esetekben a szakok, illetve szakirányok besorolása vitatható (pl. Szent István Egyetem, Állatorvostudományi Kar; Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Főiskolai Kar). Ilyenkor a besorolást főleg szubjektív alapon lehetett elvégezni. A táblázatban a következő adatok szerepelnek:

1. Sorszám;
2. A felsőoktatási intézmény, kar, esetleg szak, ill. szakirány megnevezése;
3. Az önálló munkavédelmi jellegű tantárgy megnevezése (ha van);
4. A képzés féléve, ahol a tárgyat oktatják;
5. A tárgy heti óraszám, elmélet/gyakorlat, (esetleg félévi vagy összes óraszám);
6. A félévi számonkérés módja (szigorlat, vizsga, félévközi vagy gyakorlati jegy, aláírás);
7. A képzésben résztvevő hallgatói létszám;
8. A tárgyat oktató tanár végzettsége, tudományos fokozata; magyarázat: e.t. – egyetemi tanár (docens, stb.); f.t. – főiskolai tanár (docens, stb.); okt. – oktató; k.t. – középiskolai tanár; kand. – kandidátus; m. – mérnök; g.m. – gépészmérnök; v.m. – villamosmérnök; orv. – orvos.
9. A tárgyat oktató tanár munkavédelmi képesítése (ha van); magyarázat: szm - munkavédelmi szakmérnök; f.m. – felsőfokú munkavédelmi szakképesítés; k.m. – középfokú munkavédelmi szakképesítés (munkavédelmi technikus).
10. Más tantárgyakba építve (is) tanítanak-e munkavédelmet;
11. Van-e TDK dolgozat vagy tudományos munka a munkavédelmi ismeretek témakörében;

12. Van-e szakdolgozati téma részben vagy egészben a munkavédelmi ismeretek területéről;
13. Használják-e valamilyen munkavédelmi tankönyvet, jegyzetet vagy sokszorosított segédletet;
14. Van-e a hallgatók számára előzetes munkavédelmi oktatás a tanév, a félévek vagy az egyes foglalkozások előtt (amennyiben jelezték, de erre irányuló kérdés nem volt a kérdőívben).

A 10.-14. pontok esetében a pozitív választ az „igen” szó beírásával, a negatív, hiányos vagy értékelhetetlen választ „-” jellel jelöltük. Amennyiben valamely egyetem vagy főiskola közismerten működő karáról vagy szakjáról nem érkezett kitöltött kérdőív vagy utalás, az természetesen nem szerepel a felsorolásban.

Az egyházi fenntartású, valamint a magán, illetve alapítványi felsőoktatási intézmények sajátosságai, továbbá a válaszok hiányosságai miatt külön fejezetekben foglalkozunk.

3. Az állami felsőoktatási intézmények

3.1. Agrár szakcsoport

A vizsgálatba bevont 8 felsőoktatási intézmény összesen 10 karán túlnyomórészt jelentős munkavédelmi oktatás folyik. A tantárgyak neve:

- Munkavédelem,
- Munka és tűzvédelmi ismeretek.

Az oktatás egy félévben, heti 1-2 órában kerül lebonyolításra. A számonkérés formája általában kollokvium. Az oktatást jól képzett egyetemi, vagy főiskolai oktatók tartják, sokszor tudományos fokozattal és munkavédelmi szakképesítéssel.

Az oktatáshoz színvonalas jegyzetet vagy tankönyvet használnak. Tudományos Diákköri dolgozat ritkán van, a készülő szakdolgozatokba azonban gyakran beépítenek munkavédelmi fejezeteket.

Kivételt képez a Szent István Egyetem, ahol az agrár szakokon gyakorlatilag semmiféle munkavédelmi oktatást nem jeleztek.

Javaslatok:

- Legyen fontos a munkavédelem oktatása, mert az EU-ban is igen fontos. Sokat segítené, ha a tantárgy bekerülne a központilag kötelezően megadott tárgyak sorába. (Debreceni Egyetem)
- Minden szakképzésben önálló tárgyként kellene heti két órában oktatni a „Munkavédelem” tárgyat. Célszerű lenne a pedagógus képzésben (óvoda-, tanító-, tanárképzés) is oktatni. Kisgyermek szemléletformálása, későbbi biztonságosan dolgozó felnőtt. (Kaposvári Egyetem)
- Valamennyi karon és szakon szükséges a tárgy oktatása. Az oktatásnak a jövőben mérnök, közgazdász, oktatási feladatrendszernek megfelelő megközelítéssel kell alapulni. (Nyugat-Magyarországi Egyetem)
- Javasolom az óraszám emelését, különösen a levelező és a távoktatásban. (Szegedi Tudományegyetem)
- Állami irányítási szervezetek által kiírt pályázatok szükségesek, amelyek anyagi eszközöket biztosítanak ahhoz, hogy elektronikusan rögzített tananyagok

készülhessenek. Ez növelné az oktatás minőségét és a hallgatók munkavédelem iránti érdeklődését.

3.2. Bölcsész szakcsoport

A vizsgálatba bevont 9 felsőoktatási intézmény összesen 12 karán vegyes és szomorú a kép. Mindössze három karon folyik önálló tantárgyként munkavédelmi oktatás. A tantárgyak neve:

- Munka- és szerveztéléktan,
- Munkalélektan,
- Munka- és tűzvédelem,
- Munka- és környezetegészségtan.

A tantárgyak nevéből is látható, hogy ezek sem teljesen munkavédelmi irányultságúak. Az oktatóknak nincs tudományos fokozata, ill. munkavédelmi szakképesítése.

A többi 9 karon nincs munkavédelmi oktatás. Igen jellemző, hogy az Eötvös Lóránd Tudományegyetem valamennyi karáról elutasító válasz érkezett. Nincs munkavédelmi oktatás a Miskolci Egyetem bölcsészképzésében sem, pedig ott vannak műszaki szakok is.

Értékelhető javaslat nem érkezett.

3.3. Egészségügyi szakcsoport

A vizsgálatba bevont 6 egyetem összesen 14 karán, az egyetemi karokon nincs munkavédelmi oktatás. Érdekes módon azonban a főiskolai karokon (pl. védőnő szak, ált. szociális munkás, okl. ápoló) van munkavédelmi oktatás. A tantárgyak neve:

- Biztonságtechnika,
- Munka- és tűzvédelem,
- Munkavédelem.

A főiskolai karokon az oktatás egy félévben heti 1-2 órában folyik. A számonkérés formája aláírás vagy gyakorlati jegy. Az oktatáshoz nincs tudományos fokozattal vagy munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező oktató. Tankönyvet, jegyzetet nem használnak.

Javaslatok:

- Az egyes képzési szakterületekre vonatkozó egységes jegyzetet kellene kiadni. Nagy segítség lenne egy olyan adatbázis összeállítása és közzététele, melyben az oktatáshoz használható könyvek, jegyzetek, egyéb segédletek egy helyen megtalálhatók. (Miskolci Egyetem, Egészségtudományi Intézet)
- Szükség lenne a laborgyakorlatok előtt komolyabb munkavédelmi oktatásra.

3.4. Jogi és igazgatási szakcsoport

A vizsgálatba bevont három Állam- és Jogtudományi Karral is rendelkező egyetemen semmiféle munkavédelmi ismereteket tartalmazó tantárgy nincs.

A Miskolci Egyetem válaszlevelében hivatkoznak a Munkajog tantárgy oktatására, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem és a Pécsi Tudományegyetem még arra sem. Szinte büszkén jelzik, hogy „az Állam- és Jogtudományi Karon munkavédelemmel kapcsolatos

oktatás nem folyik”.(Azután ezek a jogászok fognak ítélni a munkavédelemmel kapcsolatos perek, büntető eljárások kapcsán...)

Nem küldött semmiféle visszajelzést pl.

- a Budapesti Közgazdasági Egyetem Államigazgatási Főiskolai Kara,
- a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara,
- a Széchenyi István Egyetem Jog- és Gazdaságtudományi Kara,
- a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara.

3.5. Katonai és rendvédelmi szakcsoport

A szakcsoportban két felsőoktatási intézmény jelentkezett. A Rendőrtiszti Főiskolán az alapkiképzés során, más tantárgyakba építve oktatnak munkavédelmi ismereteket. Önálló tantárgyként nem szerepel a munkavédelem.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Karán, a Vezetés és Szervezéstudományi Karán és a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolai Karán az általános katonai ismeretek tantárgyon belül oktatnak a nappali tagozaton önálló tárgykörként munkavédelmi ismereteket. Az oktatás az első félévben folyik, összesen hat órában. Az oktató munkavédelmi szakmérnök.

Javaslatok:

- Szükségét látják egy korszerű, általános munkavédelmi ismereteket tartalmazó egységes, a felsőoktatás részére készülő tankönyv kiadásának. (Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem)

3.6. Gazdasági szakcsoport

A vizsgálatba bevont 8 felsőoktatási intézmény összesen 9 karán alig van munkavédelmi oktatás. Három helyről jelezték, hogy más tárgyakba építve oktatnak munkavédelmi ismereteket. Öt kar több szakán nincs semmiféle munkavédelmi oktatás.

Érdemi munka folyik a Budapesti Közgazdasági Egyetem Élelmiszertudományi Karán, ahol önálló tantárgyként oktatják a munkavédelmet. Az oktatás egy félévben, heti egy órában kerül megtartásra, a számonkérés formája kollokvium. Az oktató egyetemi tanár, felsőfokú munkavédelmi szakember.

A Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karának gazdasági agrármérnök szakán több tantárgy is megjelenik. A tantárgyak neve:

- Munkavédelem,
- Munkatudomány alapjai,
- Munkatan.

A munkavédelem az 5. félévben, heti 2 órában kerül oktatásra, a számonkérés kollokvium. Az oktató gépészmérnök, munkavédelmi szakmérnök.

Hasznosítható új javaslat nem érkezett.

3.7. Műszaki szakcsoport

A vizsgálatba bevont 14 felsőoktatási intézmény összesen 31 karán szinte mindenhol önálló tantárgyként oktatják a munkavédelmet. A tantárgyak neve:

- Munkavédelem,
- Biztonságtechnika,
- Ergonómia,
- Környezetergonómia,
- Vegyipari biztonságtechnika.

Az oktatás általában egy félévben, heti 1-2 órában kerül lebonyolításra. A számonkérés általában félévközi jegy vagy kollokvium. Az oktatást jól képzett egyetemi vagy főiskolai oktatók tartják, gyakran tudományos fokozattal, munkavédelmi szakképesítéssel.

Az oktatáshoz általában magas színvonalú, gyakran a képzési szakterülethez igazodó jegyzetet vagy tankönyvet használnak. Tudományos diákköri dolgozat ritkán fordul elő (kivételt jelent a Budapesti Műszaki Főiskola, ahol jelentős ez a tevékenység), de a készülő szakdolgozatok gyakran tartalmazznak a témához kapcsolódó munkavédelmi fejezeteket.

Külön meg kell említeni, hogy a BMF Bánki Donát Gépészmérnöki Főiskolai Karán a biztonságtechnikai mérnök szakán teljeskörű munkavédelmi oktatás folyik. A hallgatók fakultatív módon felsőfokú biztonságsszervező szakképesítést (OKJ), valamint középfokú munkavédelmi szakképesítést is szerezhetnek.

Kivételként mindössze két karról jelezték, hogy nincs önálló tárgyként szervezett munkavédelmi oktatás.

Javaslatok:

- A választható tárgyat 8 évvel ezelőtt még kötelező jelleggel oktattuk. Az EU követelményeit a villamos- és informatikus mérnökök csak a tantárgy elsajátításával teljesíthetik, tehát a tárgy felvételét ismét kötelezővé kellene tenni. (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)
- Célszerű lenne a gépészmérnök képzésben egységesíteni a munkavédelmi követelményeket, esetleg minta-tanterv, vagy közös jegyzet kidolgozásával. (Budapesti Műszaki Főiskola)
- Korszerű jegyzet szükséges. (Debreceni Egyetem Műszaki Főiskolai Kar)
- Hatásosabbnak tartanák, ha a technológiák ismeretében történne az oktatás, ezért későbbi félévre tennék. (Kecskeméti Főiskola)
- Nagyobb hangsúlyt kell rá fektetni az építőiparban bekövetkező balesetek miatt. (Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar)
- Az oktatási és a laboratóriumi feltételek pénzügyi forrását javítani kell. (Szent István Egyetem, Gépészmérnöki Kar)
- Az EU normákkal bővített építésügyi munkavédelem oktatásának bevezetése minden szakon. (Szent István Egyetem, Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Kar)
- Az oktatást erősíteni kívánjuk a tűzvédelemmel kapcsolatos ismeretkörökkel. Előnyös lenne, ha az iparvállalatok Egészségvédelmi, Biztonságtechnikai és Környezetvédelmi osztályai és az egyetemek között szorosabb kapcsolat alakulna ki. (Veszprémi Egyetem, Mérnöki Kar)

3.8. Művészeti szakcsoport

A vizsgálatba bevont 7 felsőoktatási intézményből csak kettőben, a Magyar Iparművészeti Egyetemen és a Magyar Képzőművészeti Egyetemen van önálló tantárgyként megjelenő munkavédelmi oktatás. A tantárgyak neve:

- Munkavédelmi ismeretek,
- Munka-, tűz- és polgári védelem.

Az oktatásra az 1. félévben, heti két órában kerül sor. A számonkérés formája kollokvium. Az oktatók képzettsége, besorolása nem ismert.

A további 5 intézményben nincs önálló tárgyként megjelenő munkavédelmi oktatás. Három helyről jelezték, hogy tartanak a hallgatók számára rövid munkahelyi munkavédelmi oktatást.

A munkavédelmi oktatással kapcsolatosan javaslat nem érkezett.

3.9. Természettudományos szakcsoport

A vizsgálatba bevont 5 felsőoktatási intézmény egyikében sincs önálló tárgyként megjelenő munkavédelmi oktatás. Három helyről jelezték, hogy más tárgyakba beépítve oktatnak munkavédelmi ismereteket is.

Nem küldött semmiféle visszajelzést pl.

- a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Természettudományi Kara,
- a Debreceni Egyetem Természettudományi Kara,
- a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kara.

Javaslatok:

- Ne csak az általános szabályok kerüljenek ismertetésre, hanem az adott tantárgy oktatásának konkrét vonatkozásai is, mivel a tárgy oktatásánál fokozott a balesetveszély (vegyszer, élő állat, stb.). (Eszterházy Károly Főiskola)

4. Egyházi fenntartású felsőoktatási intézmények

A vizsgálatba bevont 26 egyházi fenntartású felsőoktatási intézmény (5 egyetem, 21 főiskola) közül 12 intézmény (3 egyetem, 9 főiskola) jelzett vissza. Ez az intézmények 46 %-a. A jelzés azonban a legtöbb esetben nem a kitöltött kérdőív, hanem csak válaszlevél volt, általában a „Munkavédelmi jellegű tárgyat – az intézmény vallási jellegéből adódóan – nem tanítunk”, illetve ehhez hasonló indoklással. Mindössze négy intézményből érkezett értékelhetően kitöltött kérdőív.

A válaszokból megállapítható, hogy az egyházi fenntartású felsőoktatási intézményekben általában még nem érzik át a munkavédelmi ismeretek fontosságát. Ezek nem állnak ellentétben a hitéleti képzéssel, hanem segítik a fiatalok megismertetését a biztonságos életvitellel, a biztonságos és hatékony munkavégzéshez szükséges ismeretekkel (mint ahogy azt az Egri Hittudományi Főiskola rektora írta levelében). Az egészség érték, amelyet az egyénnek és a közösségnek egyaránt óvnia, ápolnia kell. Ezért az egészséges életmódra nevelés egyúttal erkölcsi nevelés is.

A vizsgált 11 egyházi fenntartású felsőoktatási intézményből hétben nincs munkavédelmi jellegű tantárgyi oktatás, sem önállóan, sem más tantárgyakba beépítve. Öt intézmény jelezte, hogy más tantárgyakba beépítve tanítanak munkavédelmi ismereteket. Így a Kölcsey Ferenc

Református Tanítóképző Főiskolán a Technika, az Egészségtan és a Természetismeret tantárgyakba illesztve (a tanárok munkavédelmi képesítését nem jelezték); a Vitéz János Római Katolikus Főiskolán a Technika tantárgyba illesztve (az oktató mérnök-tanár); a Károli Gáspár Református Egyetemen az Állam- és Jogtudományi Karon a Munkajog II., és Szociális jog II. tantárgyakban (a tanár jogász); végül az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a Gyülekezetépítés tantárgyban (az oktató egyetemi tanár). Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola késve beérkezett kérdőívéből kiderült, hogy a tanító és szociálpedagógus szakon más tárgyakba építve (Technika, Kézművesség, Természetismeret és környezetvédelem, Informatika eszközszerkeze) tanítanak munkavédelmi ismereteket (az oktatóknak nincs munkavédelmi képesítésük).

További 5 intézmény tájékoztató arról, hogy a hallgatók és alkalmazottak részére általában évente tartanak (a törvényi kötelezettségeknek eleget téve) munkahelyi munkavédelmi oktatást.

Megítélésünk szerint az egyházi felsőoktatási intézmények számára tájékoztató anyagot kellene készíteni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeiről, a munkáltatók és munkavállalók kötelezettségeiről és jogairól. Esetleg egyházjogászok bevonásával kellene tisztázni, hogy az egyházi intézmények tekintetében mit jelent például a *munkáltató*, a *munkavállaló* vagy a *szervezett munkavégzés* fogalma.

5. Magán, illetve alapítványi intézmények

A vizsgálatba bevont 11 magán, illetve alapítványi felsőoktatási intézmény (főiskola, nevelő intézet, egyetem) közül 8 intézmény jelzett vissza. Ez az intézmények mintegy 72 %-a. Öt intézmény csak jelezte, hogy náluk sem önálló tárgyként, sem más tantárgyba beépítve nem szerepel a munkavédelmi ismeretek oktatása. Érdekes figyelni az indoklásra is. A Budapesti Kommunikációs Főiskola főigazgatói hivatalvezetője szerint intézményükben bölcsész és természettudományi irányultságú, valamint gazdasági szakok működnek, a közvetlen termelési feladatokra való felkészítés így kisebb jelentőségű; ezért a munkavédelem oktatása csak az akkreditációs anyagokban szerepelt. Az Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem rektora szerint az oktatás magas színvonalú beindítására koncentrálna, a szakmai anyagban nem kapott helyet a munkavédelem oktatása. (Rendkívül tanulságos indoklások!) Az öt intézmény közül kettőből jelezték, hogy van évente munkahelyi munkavédelmi oktatás.

A további három intézményben van munkavédelmi oktatás. A Gábor Dénes Főiskolán a műszaki informatikai és a gazdasági informatikai szakokon oktatják a Munkavédelmi ismeretek c. önálló tantárgyat (18+6 óra/félév terjedelemben, a képzés 3. félévében; a tárgy vizsgával záródik, az előadó munkavédelmi szakmérnök; a képzésben évente mintegy 330 hallgató vesz részt). A szakdolgozatok rendszeresen kapcsolódnak munkavédelmi témákhoz.

A Zsigmond Király Főiskolán a humán erőforrás-menedzser szakon oktatják a Munkavédelem és ergonómia c. önálló tantárgyat (heti 2 órában, az 5. félévben; a tárgy vizsgával záródik, az előadó Ph.D., főiskolai tanár; a képzésben mintegy 570 nappali és levelező tagozatos hallgató vesz részt). A Szervezet- és munkapszichológia, valamint a Szervezet- és munkaszociológia tantárgyakban szintén megjelennek a munkavédelem részterületei (ugyanazon hallgatók számára).

Végül az Általános Vállalkozási Főiskolán a vállalkozásszervező szakon a Munkapszichológia tantárgyon belül oktatnak munkavédelmi ismereteket.

Összefoglalva megállapítható, hogy a magán, illetve alapítványi felsőoktatási intézmények többségében nem veszik komolyan a munkavédelmi ismeretek oktatását. Kivételt képez a Gábor Dénes Főiskola és a Zsigmond Király Főiskola.

6. Összefoglaló értékelés, javaslatok

A vizsgálatba bevont 31 állami felsőoktatási intézmény 93 karáról érkezett többé-kevésbé elfogadhatóan kitöltött kérdőív. Sajnos több helyről küldtek vissza üres, vagy értékelhetetlen kérdőívet. Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem „egyetemi és főiskolai képzéseinek keretében nincs szervezett munkavédelmi oktatás”, a megküldött levél szerint.

Megállapítható, hogy komoly és alapos tantárgyi munkavédelmi oktatás csak az **agrár és műszaki szakcsoport** területén folyik, ahol szinte minden szakon (néhány kivétellel) megfelelőnek mondható a képzés. Az oktatást kiválóan képzett előadók végzik, akik rendszerint saját, a szaknak megfelelő tankönyveket, jegyzeteket használnak.

A tanárképzést is folytató **bölcsész és természettudományi szakcsoportokban** szinte semmiféle munkavédelmi oktatás nincs. Mindez azért is érthetetlen és veszélyes, mert a tanároknak vannak jogszabályok által előírt munkavédelmi feladatai. A tanároknak nem csak a saját biztonságukra, hanem a gyermekek, tanulók és hallgatók biztonságára és egészségének védelmére is figyelemmel kellene lenniük.

Az **egészségügyi szakcsoporton** belül szinte mindenhol jelezték, hogy a gyakorlatokon és laboratóriumokban a foglalkozások előtt tartanak megelőző oktatást. Tantárgy szintű munkavédelmi oktatás azonban csak az egészségügyi főiskolai karokon, valamint a továbbképzésekben van.

A **jogi és igazgatási szakcsoportba** sorolt felsőoktatási intézmények mindegyike elutasító választ adott, de a többség nem is reagált a felkérésre.

A **katonai és rendvédelmi szakcsoportba** tartozó két intézmény azt jelezte, hogy az alapkiképzés során, illetve más tárgyak keretein belül oktatnak munkavédelmi ismereteket.

A **gazdasági szakcsoport** intézményeiben alig van jelentős munkavédelmi oktatás. Mindössze két karról érkezett pozitív válasz.

A **művészeti szakcsoportban** érthetően a Magyar Iparművészeti Egyetemen és a Magyar Képzőművészeti Egyetemen van önálló tárgyként megjelenő munkavédelmi oktatás. A többi öt intézményben nincs, pedig ott is képeznek rendezőket, koreográfusokat, művész tanárokat, akiknek ugyancsak foglalkozni kellene a munkavégzés hatókörében tartózkodók biztonságával is.

Az országos felmérés tehát igen vegyes képet mutat, amit csak némileg enyhít, hogy több helyen más tantárgyakban is megjelenik a munkavédelem, mint például:

Vezetéstudomány, Humán erőforrás menedzsment, Alkalmazott pszichológia, Módszertan, Kémia, Géptan, Állattenyésztés, Környezeti nevelés, Háztartástan, Katonai alapkiképzés, stb.

Tapasztalható törekvés a tanterven és a képzési követelményeken túlmutatóan is.

Bár a kérdőív nem kérdezte, de több helyről jelezték, hogy az oktatók és hallgatók számára az év, vagy a félév elején tartanak **előzetes munkavédelmi oktatást**. Ezt a táblázatos értékelés utolsó, 14. oszlopában feltüntettük (lásd a 4.sz. melléklet).

Az egyes felsőoktatási intézmények többféle írott segédanyagot használnak fel a munkavédelmi oktatáshoz. Ezek egy része könyvesbolti forgalomban elérhető és megvásárolható tankönyv, valamint sok saját használatra írt speciális egyetemi és főiskolai jegyzet. Az alkalmazott tankönyveket, jegyzeteket az 5. sz. mellékletben foglaltuk össze. A felsorolásban csak azokat a bibliográfiai adatokat tudtuk feltüntetni, amelyeket a kérdővekben közöltek, ez pedig esetenként hiányos. Érdemes megjegyezni, hogy az 1993 előtt, vagyis a munkavédelmi törvény megjelenése előtt kiadott írott anyagok már elavultak.

Végül összefoglalásként közlünk néhány javaslatot, amelyekkel javítani lehetne, kellene a munkavédelmi oktatás helyzetét.

1. Tájékoztató, felvilágosító munkával el kellene érni, hogy minden oktatási területen megértsék a munkavédelem fontosságát. Különösen ott kellene a kérdéssel foglalkozni, ahol tanárokat, rendezőket, koreográfusokat képeznek (akik sok emberrel foglalkoznak).
2. Minden felsőoktatási intézményben a félévek (esetleg tanévek) elején, illetve a gyakorlatok, laboratóriumi foglalkozás előtt a hallgatónak előzetes munkavédelmi oktatást kell tartani. Ehhez oktatási segédanyagokat kell készíteni.
3. Központilag elkészített tankönyvet kell javasolni a felsőoktatási intézményeknek, amely a munkavédelem általános ismereteit tartalmazza. (Jogi szabályozás, EU jogharmonizáció, veszélyforrások, a munkavégzés követelményei, balesetvédelem, munkabalesetek kivizsgálása, kockázatértékelés, foglalkozás-egészségügy, stb.)
4. Az általános ismereteket kiegészítően az egyes szakmákhoz kapcsolódó speciális tananyagokat kell kialakítani (pl. villamosság, építőipar, mezőgazdaság, vegyipar, gépipar, művészeti felsőoktatás biztonságtechnikája, a munkabiztonság megteremtése).
5. Interneten elérhető, a munkavédelmi oktatást segítő adatbázist kell összeállítani, amely tartalmazza a fontosabb jogszabályokat és szabványokat is, ezt az adatbázist évente frissíteni kell.
6. El kellene érni, hogy az érdekelt vállalatok pályázatok útján, anyagilag is segítsék a munkavédelmi oktatást, Tudományos Diákköri pályázat, diplomaterv és kutatási téma kiírásával.
7. Mindenkiel tudatosítani kell, hogy a munkavédelmi előírások nem csak a munkavállalókra, hanem a *munkavégzés hatókörébe* tartózkodó személyekre is vonatkoznak.

Budapest, 2004. szeptember 8.

Oktatási Minisztérium

Felsőoktatási Munkavédelmi Munkacsoport

Kérdőív
a munkavédelem oktatásának felméréséhez

1. A tantárgy neve (amelyben a munkavédelmi ismereteket oktatják):

2. A szak (vagy szakok) megnevezése, ahol a tárgyat tanítják:

3. A képzés hányadik félévében kerül sor az oktatására:

4. A tárgy heti óraszám (elmélet/gyakorlat/labor):

5. A félévi számonkérés módja (szigorlat, vizsga, félévközi jegy, aláírás):

6. Az érdekelt hallgatói létszám:

7. Az oktató neve, szakmai és munkavédelmi képesítése, végzettsége, tudományos fokozata:

8. Van-e munkavédelemmel kapcsolatos TDK dolgozat?

9. Van-e záróvizsga kérdés, illetve tantárgy a munkavédelemmel kapcsolatosan?
10. Van-e szakdolgozati téma a munkavédelemmel kapcsolatosan (részben vagy egészben)?
11. Van-e tudományos kutatás, doktori képzés a munkavédelemmel kapcsolatosan?
12. Milyen tankönyvet, jegyzetet használnak a munkavédelem oktatásához?
13. Használnak-e oktatási segédanyagot, szemléltető eszközt, más információhordozót?
14. A munkavédelemmel foglalkozó tantárgy rövid tematikája. (A kérdés csak a munkavédelmi anyagrészre vonatkozik.) Ha van részletes tematika, kérjük annak melléklését.

Dátum:

A kitöltő adatai (név, beosztás):

.....
.....

**Oktatási
Minisztérium**

Ügyiratszám: 7612 /2004.
Ügyintéző: dr. Agg Géza
Ügyintéző e-mail címe: geza.agg@om.hu
Telefonja: 473-7599
Melléklet: Kérdések,
2010/2004. (I.22.) korm.hat. kivonata
Tárgy: Munkavédelmi felmérés

1055 Budapest V.,
Szalay utca 10-14.
telefon: +36 1 473 7720
telefax: +36-1 302 6391
1884 Budapest, Pf. 1.
**FELSŐOKTATÁSI
HELYETTES
ÁLLAMTITKÁR**

Tisztelt Tisztelt Rector Úr! !

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény végrehajtását az Országgyűlés és a Kormány rendszeresen felülvizsgálja. A felülvizsgálat nyomán meghatározott feladatokat a 20/2001. (III.30.) Országgyűlési Határozat és a 2010/2004. (I.22.) Kormányhatározat tartalmazza. E határozat alapján kidolgozták a Munkavédelem Országos Programját (MOP), amelyhez kapcsolódóan meg kell határozni a munkavédelem oktatásával kapcsolatos országos feladatokat. A munkát a Munkavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság Kutatási-Oktatási Szakbizottsága végzi.

A Kormány a 2010/2004.(I.22.) számú határozatában elrendelte a munkavédelem országos programja 2004. évi intézkedési és ütemtervét, melynek része az oktatási ágazat feladatterve is, ezen belül a munkavédelem oktatásának helyzetelemzése a felsőoktatáson belül. Jelen felmérés kiterjed a munkavédelem (illetve az ehhez kapcsolódó biztonságtechnika, ergonómia, munka-, illetve foglalkozás-egészségvédelem, munkalelektan, munkaszociológia, stb.) ismeretkörének oktatására. A felmérés független attól, hogy a munkavédelmi ismereteket ilyen, vagy más nevű önálló tárgyként, vagy más tantárgyba beépítve oktatják.

Mellékelten megküldöm a 2010/2004. (I.22.) Kormányhatározatot szíves felhasználás céljából.

Kérjük, hogy a mellékelt kérdőívet szíveskedjék szakcsoportonként/karonként, illetve tantárgyanként az oktatókkal kitölteni, majd összegyűjtve az **Felsőoktatási Főosztályra** megküldeni, „MOP felmérés” címre, **2004. április 20-áig**.

Tájékoztatom, hogy az egyetem/főiskola beszámolóját beépítjük a felsőoktatás egészét átfogó előterjesztésünkbe.

Budapest, 2004. február „23.,

Üdvözlettel:

Dr. Mang Béla sk.

A vizsgálatba bevont felsőoktatási intézmények

	ÁLLAMI EGYETEMEK	TELEPHELY	Visszaküldte a kérdőívet
1.	Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Budapest	igen
2.	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Budapest	igen
3.	Debreceni Egyetem	Debrecen	igen
4.	Eötvös Lóránd Tudományegyetem	Budapest	igen
5.	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	igen
6.	Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem	Budapest	igen
7.	Magyar Iparművészeti Egyetem	Budapest	igen
8.	Magyar Képzőművészeti Egyetem	Budapest	igen
9.	Miskolci Egyetem	Miskolc	igen
10.	Nyugat-Magyarországi Egyetem	Sopron	igen
11.	Pécsi Tudományegyetem	Pécs	igen
12.	Semmelweis Egyetem	Budapest	igen
13.	Széchenyi István Egyetem	Győr	igen
14.	Szegedi Tudományegyetem	Szeged	igen
15.	Szent István Egyetem	Gödöllő	igen
16.	Színház- és Filmművészeti Egyetem	Budapest	igen
17.	Veszprémi Egyetem	Veszprém	igen
18.	Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem	Budapest	igen
	ÁLLAMI FŐISKOLÁK		
19.	Berzsenyi Dániel Főiskola	Szombathely	igen
20.	Budapesti Gazdasági Főiskola	Budapest	igen
21.	Budapesti Műszaki Főiskola	Budapest	igen
22.	Dunaújvárosi Főiskola	Dunaújváros	igen
23.	Eötvös József Főiskola	Baja	igen
24.	Eszterházy Károly Főiskola	Eger	igen
25.	Károly Róbert Főiskola	Gyöngyös	igen
26.	Kecskeméti Főiskola	Kecskemét	igen
27.	Magyar Táncművészeti Főiskola	Budapest	igen
28.	Nyíregyházi Főiskola	Nyíregyháza	igen
29.	Rendőrtiszt Főiskola	Budapest	igen
30.	Szolnoki Főiskola	Szolnok	igen
31.	Tessedik Sámuel Főiskola	Szarvas	igen
	EGYHÁZI EGYETEMEK		
32.	Debreceni Református Hittudományi Egyetem	Debrecen	
33.	Evangelikus Hittudományi Egyetem	Budapest	igen
34.	Károli Gáspár Református Egyetem	Budapest	igen
35.	Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem	Budapest	igen
36.	Pázmány Péter Katolikus Egyetem	Budapest	

	EGYHÁZI FŐISKOLÁK		
37.	Adventista Teológiai Főiskola	Pécel	igen
38.	Apor Vilmos Katolikus Főiskola	Zsámbék	igen
39.	A Tan Kapuja Buddhista Főiskola	Budapest	
40.	Baptista Teológiai Akadémia	Budapest	igen
41.	Egri Hittudományi Főiskola	Eger	igen
42.	Esztergomi Hittudományi Főiskola	Esztergom	
43.	Győri Hittudományi Főiskola	Győr	igen
44.	Kölcsey Ferenc Ref. Tanítóképző Főiskola	Debrecen	igen
45.	Pápai Református Teológiai Akadémia	Pápa	
46.	Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola	Pécs	
47.	Püspöki Teológiai Főiskola	Budapest	igen
48.	Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola	Budapest	
49.	Sárospataki Református Teológiai Akadémia	Sárospatak	
50.	Sola Scriptura Teológiai Főiskola	Budapest	
51.	Szegedi Hittudományi Főiskola	Szeged	
52.	Szent Atanáz Görög Katolikus Hittud. Főiskola	Nyíregyháza	
53.	Szent Bernát Hittudományi Főiskola	Zirc	
54.	Szent Pál Akadémia	Budapest	
55.	Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola	Veszprém	igen
56.	Vitéz János Római Katolikus Tanítók. Főiskola	Esztergom	igen
57.	Wesley János Lelkészképző Főiskola	Budapest	
	MAGÁN, ILLETVE ALAPÍTVÁNYI INTÉZM.		
58.	Általános Vállalkozási Főiskola	Budapest	igen
59.	Budapesti Kommunikációs Főiskola	Budapest	igen
60.	Gábor Dénes Főiskola	Budapest	igen
61.	Harsányi János Főiskola	Budapest	igen
62.	Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája	Budapest	
63.	Kodolányi János Főiskola	Székesfehérvár	igen
64.	Modern Üzleti Tudományok Főiskolája	Tatabánya	
65.	Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelő Intézete	Budapest	igen
66.	Nemzetközi Üzleti Főiskola	Budapest	
67.	Zsigmond Király Főiskola	Budapest	igen
68.	Andrássy Gyula Bp. Német Nyelvű Egyetem	Budapest	igen

A feldolgozott kérdőívek

4.sz. melléklet

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Sor- szám	Intézmény / Kar / Szak megnevezése	Tantárgy megnevezése	Félév	Heti (félévi) óraszám	Számon- kérés	Hallga- tói létszám (kb)	Tanár végzett- sége Tudomá. fokozata	Tanév mv. szak. kép.	Más tárgy- ban (is)	TDK téma	Szak- dolgozat téma	Tan- könyv jegyzet	Előzetes mv.-i oktatás
1.	<u>AGRÁR SZAKCSOPORT</u>												
1. 1.	<u>Debreceni Egyetem</u> Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Kar	Munkavédelem (fak)	- -	2 (3-4)	k -	35 350	PhD PhD	szm szm	- igen	- -	igen igen	igen igen	- -
1. 2.	<u>Kaposvári egyetem</u> Állattudományi Kar	Munkavédelem (fak)	4, 6	2	gy	27	gm	szm	igen	-	igen	igen	igen
1. 3.	<u>Károly Róbert Főiskola</u> Mezőgazdasági Főiskolai Kar - Mezőgazdasági Mérnöki Szak	Munkavédelem	1	1	k	120	et	-	igen	-	-	igen	igen
1. 4.	<u>Kecskeméti Főiskola</u> Kertészeti főiskolai Kar	Munka- és tűzvédelmi ism.	1	1	k	300	gm	-	-	-	igen	igen	-
1. 5.	<u>Nyugat-Magyarországi Egyetem</u> Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar	Munkavédelem Munkavédelem II. (fak)	9, 10 -	2 2	k k	150 20	kand kand	szm szm	- -	igen igen	igen igen	- -	- -
1. 6.	<u>Szegedi Tudományegyetem</u> Mezőgazdasági Főiskolai Kar	Munkavédelem	1	1	k	300	kt	f.m.	-	-	-	igen	-
1. 7.	Élelmiszeripari Főiskolai Kar	Munkavédelem	3	2	k	90	-	f.m.	-	-	-	-	-
1. 8.	<u>Szent István Egyetem</u> Állatorvos-tudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	igen
1. 9.	Mezőgazdasági- és Környezettudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen
1. 10.	<u>Veszprémi Egyetem</u> Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar	Munkavédelem	6	2	k	20	PhD	szm	igen	-	-	igen	-

[illegible]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Sor- szám	Intézmény / Kar / Szak megnevezése	Tantárgy megnevezése	Félév	Heti (félévi) óraszám	Számon- kérés	Hallga- tói létszám (kb)	Tanár végzett- sége Tudomá. fokozata	Tanév mv. szak. kép.	Más tárgy- ban (is)	TDK téma	Szak- dolgozat téma	Tan- könyv jegyzet	Előzetes mv.-i oktatás
3.	<u>EGÉSZSÉGÜGYI SZAKCSOPORT</u>												
	<u>Debreceni Egyetem</u>												
3. 1.	Általános Orvostudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	-
3. 2.	Fogorvostudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	-
3. 3.	Gyógyszerészeti Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	-
3. 4.	Egészségügyi Főiskolai Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen
	<u>Miskolci Egyetem</u>												
3. 5.	Egészségtudományi Intézet - Védőnő szak	Biztonságtechnika	1	1	gy	50	okt	-	-	-	-	-	-
	<u>Pécsi Tudományegyetem</u>												
3. 6.	Általános Orvostudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	igen
3. 7.	Egészségügyi Főiskolai Kar - Általános szociális munkás - Dietetikus - Gyógytornász - Diagnosztika és Kép - Okl. Ápolónő	Munka- és tűzvédelem Munka- és tűzvédelem Munka- és tűzvédelem - Munkavédelem	2 1 - - 1	1 1 - - 1	a gy - - gy	55 80 - - 33	- - - - -	- - - - -	igen igen igen igen -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - igen - -
	<u>Semmelweis Egyetem</u>												
3. 8.	Általános Orvostudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen
3. 9.	Fogorvostudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen
3. 10.	Gyógyszerészeti Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen
3. 11.	Testnevelési és Sporttudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen
3. 12.	Egészségügyi Főiskolai Kar (minden szakon)	Munka- és tűzvédelem	1	2	gy	2000	orv	-	igen	-	-	-	-
	<u>Széchenyi István Egyetem</u>												
3. 13.	Egészségügyi és Szociális Intézet	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen
	<u>Szegedi Tudományegyetem</u>												
3. 14.	Egészségügyi Főiskolai Kar	Munkavédelem	1	1	-	-	-	-	igen	-	-	-	igen

[illegible]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Sor- szám	Intézmény / Kar / Szak megnevezése	Tantárgy megnevezése	Félév	Heti (félévi) óraszám	Számon- kérés	Hallga- tói létszám (kb)	Tanár végzett- sége Tudomá- fokozata	Tanév mv. szak. kép.	Más tárgy- ban (is)	TDK téma	Szak- dolgozat téma	Tan- könyv jegyzet	Előzetes mv.-i oktatás
6. 6.	<u>Nyugat-magyarországi Egyetem</u> Közgazdaságtudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	-
6. 7.	<u>Pécsi Tudományegyetem</u> Közgazdaságtudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	-
6. 8.	<u>Szent István Egyetem</u> Társadalomtudományi Kar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Közgazdász szak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Munkavállalói tanácsadó	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Gazdasági agrármérnök	Munkavédelem	5	2	k	110	gm	szm	-	-	igen	-	-
		Munkatudomány alapjai	3	2	k	60	et	-	-	-	-	-	-
		Munkatan	7	4	k	180	et	szm	-	-	igen	igen	-
6. 9.	<u>Szolnoki Főiskola</u>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	igen
7.	<u>MŰSZAKI SZAKCSOPORT</u>												
	<u>Bp-i Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem</u>												
7. 1.	Építőmérnöki Kar	Munkavédelem	8	-	a	300	-	f.m.	-	-	-	igen	-
7. 2.	Építésmérnöki Kar	Munkavédelem	9	-	a	300	-	f.m.	-	-	-	igen	-
7. 3.	Gépésmérnöki Kar	Munkavédelem	2 - 9	-	a	250	gm	-	-	-	-	-	-
7. 4.	Közlekedésmérnöki Kar	Munkavédelem	9	2	k	200	vm	-	-	-	-	igen	-
7. 5.	Vegyészmérnöki Kar	Biztonságtechnika	8	2	k	250	vm	-	-	-	-	igen	-
7. 6.	Villamosmérnöki Kar	Munkavédelem (vál)	9	4	k	15	PhD	-	-	-	-	igen	-
7. 7.	<u>Budapesti Műszaki Főiskola</u> B. D. Gépésmérnöki Főiskolai Kar	Biztonságtech., ergonómia	6	2	f	120	f.t.	szm	igen	igen	igen	igen	igen
	- Gépésmérnöki szak	Munkavédelem, ergon. I.	4	3	f	80	f.t.	szm	igen	-	-	igen	igen
	- Biztonságtechnikai szak	Munkavédelem, ergon II.	5	3	v	80	f.t.	szm	igen	igen	igen	igen	-
		Fakultatív tárgyak	4 - 7	3	f	80	f.t.	szm	-	igen	igen	igen	-
7. 8.	K. K. Gazdasági Főiskolai Kar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. 9.	K. K. Villamosmérnöki Főiskolai Kar	Biztonságtechnika	1	2	f	200	PhD	-	igen	igen	igen	igen	-
7. 10.	N. J. Informatikai főiskolai Kar	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	-
7. 11.	R. S. Könnyűipari Mérnöki F.-i Kar	Munkavédelem	5	2	f	400	gm	szm	-	-	igen	-	-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Sor- szám	Intézmény / Kar / Szak megnevezése	Tantárgy megnevezése	Félév	Heti (félévi) óraszám	Számon- kérés	Hallga- tói létszám (kb)	Tanár végzett- sége Tudomá. fokozata	Tanév mv. szak. kép.	Más tárgy- ban (is)	TDK téma	Szak- dolgozat téma	Tan- könyv jegyzet	Előzetes mv.-i oktatás
7. 12.	<u>Debreceni Egyetem</u> Műszaki Főiskolai Kar	Biztonságtechnika	5	1	a	150	-	szm	-	-	-	-	-
7. 13.	<u>Dunaújvárosi Főiskola</u>	Munkavédelem (fak) (jelenleg nincs)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. 14.	<u>Eötvös József Főiskola</u> Műszaki Fakultás	-	-	-	-	-	-	-	igen	-	-	-	-
7. 15.	<u>Kecskeméti Főiskola</u> Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolai Kar - Gépészmérnöki szak - Gépipari mérnökasszisztens szak	Ergonómia, biztonságtech. Munkavéd., biztonságtech.	1 1	2 1	a a	150 150	f.a. f.a.	- -	- -	- -	igen igen	igen igen	- -
7. 16.	<u>Miskolci Egyetem</u> Gépészmérnöki Kar	Ergonómia, biztonságtech.	9	1	a	90	gm	-	-	-	-	-	-
7. 17.	Műszaki Földtudományi Kar	Biztonságtechnika	6	2	gy	120	kand	-	igen	-	igen	-	-
7. 18.	Anyag- és Kohómérnöki Kar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	igen
7. 19.	<u>Nyíregyházi Főiskola</u> Műszaki és Mezőgazdasági Főiskolai Kar	Munkavédelem	1	2	k	170	f.a.	szm	-	-	igen	igen	-
7. 20.	<u>Nyugat-magyarországi Egyetem</u> Erdőmérnöki Kar	Ergonómia	3	2	f	50	ea	-	-	-	igen	igen	-
7. 21.	Faipari Mérnöki Kar	Környezetergonómia	6	1	k	-	m	-	-	-	igen	-	-
7. 22.	Geointermatikai Főiskolai Kar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	igen
7. 23.	<u>Pécsi Tudományegyetem</u> P. M. Műszaki Főiskolai Kar - Gépészmérnöki szak - Villamosmérnöki szak - Más szakok	Munkavédelem Munkavédelem -	1 4 -	2 2 -	f v -	120 75 -	- m -	- k.m. -	igen igen igen	- - -	- - -	igen - -	- - -
7. 24.	<u>Széchenyi István Egyetem</u> Műszaki Tudományi Kar - Gépészmérnöki szak - Mérnök-tanár szak	Munkavédelem (fak) Munkavédelem (fak)	2 2	2 2	f f	20 20	kand kand	szm szm	igen igen	- -	igen igen	igen igen	- -

[illegible]

[illegible]

Tankönyvek, jegyzetek

A gyakran használt, több helyről jelzett tankönyvek, jegyzetek:

1. Balaton Gyula: Munkavédelem. Tankönyvkiadó, Bp. 1985.
2. Klein Sándor: Munkapszichológia 1-2. SHL Könyvek Sorozat. Pécs, 1998.
3. Kósa Csaba: Munkavédelem, egészségvédelem I-II. + kiegészítő kötet. BME Mérnöktovábbképző Intézet. Bp. 2000.
4. Kósa Csaba: Munkavédelem. SZIF-UNIVERSITAS Kft. Győr, 1998.
5. Molnár Jenő – Ungváry György (szerk.): Munkavédelem. Gyakorlati tanácsadó. Verlag Dashöfer Szakkiadó Kft.
6. Waltz Géza: Munkavédelem a mezőgazdaságban. Mg. Kiadó. Bp. 1979. Tankönyv.

A ritkábban használt, csak egy-egy helyről hivatkozott tankönyvek, jegyzetek:

7. Balla B.: Mezőgazdasági mv. Kézikönyv. BÉTÉ Bt. 1995.
8. Bernhardt – Hajdú – Tóthné: Munkavédelem. Tankönyvkiadó. Bp. 1990.
9. Bodnár – Judik – Lehotai: Munkavédelem. (KKVMF) Műszaki Könyvkiadó, Bp.
10. Bonifert György: Munkavédelem (Építő- és építészmérnök hallgatók számára), 2002.
11. Dienesné K. E.: Munkavédelem. Egyetemi jegyzet. DATE Vider-Plusz Bt. Nyomda. Debrecen, 1999.
12. Fialka – Hajós – Mezei: Mezőgazdasági technológiák munkabiztonsága. 2000.
13. Hadas János: Általános munkavédelem és biztonságtechnika.
14. Kiss Dénes: Munkavédelem. Műegyetemi Kiadó, 1994.
15. Lehotai – Novotny – Szenes – Lendvay: Biztonságtechnikai, környezetvédelmi és minőségbiztosítási ismeretek. (Főiskolai jegyzet)
16. Németh Béla: Munkavédelem. Hódmezővásárhely, 1995.
17. Varga Zoltán: Biztonságtechnika (Egyetemi jegyzet). Veszprémi Vegyipari Egyetem, 1995.
18. Wachtler István: Munkavédelem. GATE jegyzet. Gyöngyös, 1997.

Tartalom

1. Bevezetés
2. A felmérés értékelésének szempontjai
3. Az állami felsőoktatási intézmények
 - 3.1. Agrár szakcsoport
 - 3.2. Bölcsész szakcsoport
 - 3.3. Egészségügyi szakcsoport
 - 3.4. Jogi és igazgatási szakcsoport
 - 3.5. Katonai és rendvédelmi szakcsoport
 - 3.6. Gazdasági szakcsoport
 - 3.7. Műszaki szakcsoport
 - 3.8. Művészeti szakcsoport
 - 3.9. Természettudományos szakcsoport
4. Egyházi fenntartású felsőoktatási intézmények
5. Magán, illetve alapítványi intézmények
6. Összefoglaló értékelés, javaslatok

Mellékletek

1. Kérdőív
2. Kísérőlevél
3. A vizsgálatba bevont felsőoktatási intézmények
4. A feldolgozott kérdőívek
5. Tankönyvek, jegyzetek